

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Valtionhallinnon kehittämisosasto

Muistio
19.12.2024

VALTIONEUVOSTON ASETUS ALUEHALLINTOVIRASTOJEN MAKSUISTA VUOSINA 2025 JA 2026

1 Asia ja asetuksenantovaltuus

Aluehallintoviraston suoritteiden maksullisuudesta sekä julkisoikeudellisista suoritteista perittävistä maksuista säädetään valtioneuvoston asetuksessa aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 (1171/2023). Suoritenimikkeistä ja niitä vastaavista euromääräisistä maksuista säädetään asetuksen liitteenä olevassa maksutaulukossa. Asetuksen liitettä on muutettu kahdesti valtioneuvoston asetuksilla (78/2024) ja (391/2024) aluehallintovirastojen maksuista vuonna 2024 annetun asetuksen liitteen muuttamisesta. Nykyinen asetus on voimassa 31.12.2024 asti.

Valtioneuvoston asetuksenantovaltuus perustuu aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) 22 §:ään. Valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuuden ja suoritteista perittävien maksujen suuruuden yleisistä perusteista sekä maksujen muista perusteista säädetään valtion maksuperustelaissa (150/1992, maksuperustelaki).

Esityksessä ehdotetaan, että aluehallintovirastojen suoritemaksuista annettaisiin uusi valtioneuvoston asetus, joka tulisi voimaan 1.1.2025 ja olisi voimassa 31.12.2026 saakka. Asetus olisi valtion aluehallintouudistuksen aikataulutavoitteen vuoksi käytännössä voimassa 31.12.2025. Aluehallintouudistuksen yhteydessä annettavan Lupa- ja valvontavirastosta annettavan lain on määrä tulla voimaan 1.1.2026 ja kumota aluehallintovirastoista annettu laki ja sen nojalla annetut asetukset. Maksuasetus ehdotetaan annettavaksi kaksivuotisena, jotta Lupa- ja valvontavirastoa koskevan lain voimaantulon vähäinen viivästyminen ei johtaisi uuden ja hyvin lyhytaikaisen aluehallintovirastojen maksuasetuksen antamiseen vuodenvaihteessa 2025/2026.

2 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu nykyisen maksuasetuksen pohjalta virkatyönä valtiovarainministeriössä yhteistyössä aluehallintovirastojen sekä niiden hallinto- ja kehittämispalvelut -vastuualueen (HAKE) kanssa.

Oikeusministeriölle, sosiaali- ja terveysministeriölle, opetus- ja kulttuuriministeriölle, maa- ja metsätalousministeriölle, työ- ja elinkeinoministeriölle sekä ympäristöministeriölle on varattu tilaisuus kommentoida esitystä.

Esitystä ei ole lähetetty erikseen lausunnoille.

Valtiovarainministeriön budjettiosasto on puoltanut esitystä.

Asetusehdotusta ei ole kiireellisyyden vuoksi tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

3 Nykytila

Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin maksullisen toiminnan tulot olivat vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan 13,5 miljoonaa euroa ja niillä katettiin noin 16 % toiminnan bruttomenoista. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli vuoden 2023 tilinpäätöksen mukaan 65,4 %. Aluehallintovirastojen toimintamenomomentin maksullisen toiminnan tulojen ennuste vuodelle 2024 on noin 14 milj. euroa, ja kustannusvastaavuuden ennustetaan olevan noin 66 %. Tulojen kasvua selittää vuoden 2024 maksuasetukseen tehty muutos, jonka mukaisesti maksutaulukossa ei säädetä prosenttiosuudesta, jonka aluehallintovirasto tulouttaa Valviralle perustuen Valviran ylläpitämien tietojärjestelmien käyttöön aluehallintovirastojen maksullisten suoritteiden tuotannossa. Vuoden 2024 alusta alkaen aluehallintovirastot ovat tulouttaneet Valviralle osuutensa toteutuneiden ja todennettujen kustannusten mukaisesti. Siten Valviralle maksetut osuudet näkyvät aluehallintovirastojen maksullisen toiminnan kustannuksina, kun ne ennen vuotta 2024 käsiteltiin tulojen oikaisuna.

Valmisteilla olevassa valtion aluehallintouudistuksessa aluehallintovirastot on tarkoitus lakkauttaa ja siirtää pääosa niiden tehtävistä perustettavalle Lupa- ja valvontavirastolle. Suurin osa aluehallintovirastojen nykyisin tuottamista maksullisista julkisoikeudellisista suoritteista tuotettaisiin vuoden 2026 alusta toimintansa aloittavassa valtakunnallisessa Lupa- ja valvontavirastossa. Eläinten kuljetukseen ja hyvinvointiin, eläintenpitoon, poronhoitoon ja elintarvikkeisiin liittyvät tehtävät sekä tartuntatautilaissa tarkoitetut aluehallintovirastojen tehtävät siirretään aluehallintouudistuksen toteutuessa Ruokavirastoon. Lisäksi aluehallintovirastojen kuluttajansuojaa koskevat tehtävät ja kilpailuoikeudelliset tehtävät siirrettäisiin samassa yhteydessä Kilpailu- ja kuluttajavirastolle. Esityksen mukainen valtioneuvoston asetus aluehallintovirastojen maksuista olisi viimeinen asetus koskien aluehallintovirastojen maksuja.

Aluehallintovirastojen peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen tulot ja kustannusvastaavuus ovat kokonaistasolla lähellä tavoiteltua, mutta vastuualueen tulojen rakenne poikkeaa tavoitellusta. Alkoholihallinnon tulot ovat muodostuneet toistuvista merkittävistä maksujen korotuksista ja palvelujen digitalisaation etenemisestä ja toiminnan tehostumisesta johtuen ylikatteellisiksi. Uusi laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) tuli voimaan vuoden 2024 alusta, ja sen mukaiset uudet suoritteet maksullistettiin kuluvana vuonna ensimmäisen kerran. Samaan aikaan otettiin keskeneräisinä käyttöön sähköinen palveluntuottajarekisteri Soteri ja asianhallintajärjestelmänä Sampo. Tämä hidasti erityisesti alkuvuodesta 2024 aluehallintovirastojen työskentelyä ja maksutulojen kertymistä sekä johti sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien rekisteröintihakemusten ruuhkautumiseen. Sote-tehtävien (valvontalain ja lääkelain mukaiset tehtävät) alkuvuoden tulokertymä jäi erittäin vähäiseksi. Aluehallintovirastot joutuivat vastaamaan haasteisiinsa uudelleenohjaamalla henkilöstöresurssejaan poikkeuksellisen joustavalla tavalla. On selvää, että tämä heijastuu epävarmuuksina

myös vuoden 2024 työaikakirjanpitoon ja eri suoriteryhmiäen kustannuslaskentaan peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueella. Myös ennusteisiin liittyy luonnollisesti poikkeuksellista epävarmuutta.

Koska 2025 on aluehallintovirastojen viimeinen toimintavuosi ja koska maksulliseen toimintaan liittyy edellä tarkoitettuja epävarmuuksia, maksuasetukseen ei tehdä merkittäviä muutoksia.

4 Keskeiset ehdotukset

Uusi maksuasetus annettaisiin teknisesti päivitetynä suhteessa voimassa olevaan maksuasetukseen.

Asetuksen liitteenä olevaan maksutaulukkoon tehtäisiin eräitä rakenteellisia muutoksia. Alkoholihallinnon taulukko-osiossa suoritteet hinnoiteltaisiin uudelleen mukaan, onko asia pantu vireille sähköisessä asiointipalvelussa vai muulla tavalla. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaissa tarkoitettujen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluyksikköjen ennakkotarkastusten hinnoittelua yksinkertaistettaisiin.

Aluehallintovirastojen maksujen hinnoittelussa keskimääräisen asiantuntijatyön tuntityön hintana käytetään 87 €/h ja omakustannusarvon alapuolelle hinnoiteltavan sote-asiantuntijatyön tuntityön hintana 89,76 €/h. Muun kuin sote-asiantuntijatyön alennetun omakustannusarvon mukaisen tuntityön hinta olisi 72 €/h. Tuntityön hinnat olisivat (hinnanpyörityksineen) noin 2–3 % korkeampia kuin vuonna 2024 käytössä olleet vastaavat asiantuntijatyön tuntihinnat. Näillä korotuksella vastattaisiin vuoden 2025 kustannustason nousuun ja turvattaisiin suoritteiden kustannusvastaavuustason säilymistä lukuun ottamatta eläinkokeita koskevista päätöksistä perittäviä maksuja sekä alkoholihallinnon ja työsuojelun vastuualueen suoritteita, joiden kustannusvastaavuus kuluvalta vuodelta ylittää jo tavoitteensa.

Sote-asiantuntijatyössä tuntihinta on muissa asiantuntijatehtävissä käytettävää tuntihintaa korkeampi, koska näissä tehtävissä käytetään Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto Valviran ylläpitämää Soteri-rekisteriä, jonka ylläpitokustannuksista aluehallintovirastot tilittävät Valviralle oman osuutensa. Soterin ylläpitokustannukset jyvitetään osaltaan aluehallintovirastojen sote-asiantuntijatyölle.

Ympäristölupavastuualueen osalta kustannusvastaavuutta parannettaisiin siten, että yhdistetystä ympäristö- ja vesitalousluvasta perittäisiin jatkossa maksu kalleimman ympäristönsuojelulaissa tai vesilaissa tarkoitettun luvan mukaan siten, että muiden lupien osalta yhdistettyyn maksuun lisättäisiin kustakin 70 % taulukon mukaisesta maksusta. Muutoksesta aiheutuisi yhdistettyjen lupien jonkinasteista hinnannousua.

Seuraaviin peruspalvelut, oikeusturva ja luvat –vastuualueen omakustannusarvoonsa hinnoiteltaviin suoriteryhmiin kuuluvia maksuja muutettaisiin julkisoikeudellisten

suoritemaksujen kustannusvastaavuuden parantamiseksi korottamalla koko ryhmän maksuja kustannustason nousua vastaavaa 2–3 %:n korotusta enemmän

- Elinkeinovalvonnan suoritteiden maksut, + 20 % korotus
- Yhteisölainsäädännössä tarkoitettujen suoritteiden maksut, + 10 % korotus

Alkoholihallinnon sähköisessä järjestelmässä vireille pantujen suoritteiden maksuja alennettaisiin - 10 % suhteessa suoritteiden nykyisiin maksuihin.

Eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaissa ja lääkelaisissa tarkoitettujen suoritteiden yksittäisiä maksuja tarkistettaisiin tuottamiskustannuksia koskevan seurannan ja kustannusvastaavuuslaskennan perusteella.

Taulukosta poistettaisiin suoritteet, joiden tuottamista koskevat tehtävät on muun lainsäädännön muutoksin siirretty Finanssivalvonnalle ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA). Taulukkoon lisättäisiin yksittäisiä uusia suoritteita, joita aluehallintovirastot tuottavat toistaiseksi maksutta. Samalla tarkistettaisiin yksittäisten eri suoriteryhmiin kuuluvien suoritteiden maksuja keskimääräisen työmäärän mukaan laskettuun kustannuksia vastaavampaan suuntaan.

5 Asetuksen perustelut

Maksuasetuksen pykälien 1 sekä 3–7 ehdotetaan säilyvän voimassa olevan aluehallintovirastojen suoritteiden maksuista vuonna 2024 annetun valtioneuvoston asetuksen mukaisina. Asetuksen 2 §:stä poistettaisiin viittaus kumottuun yhteishallinnosta vuokrataloissa annettuun lakiin (649/1990). Sanotussa laissa säädetyt aiemmin aluehallintovirastoille kuuluneet tehtävät on siirretty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) jo 1.1.2024 alkaen. Lisäksi asetuksen voimaantulopäivä 8 päivitetäisiin vastaamaan uuden asetuksen voimaantulopäivää ja voimassaolon päättymispäivää.

Asetuksen liitteenä olevan maksutaulukon perustelut

Taulukon osio 1 Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen suoritteet

Maksutaulukon osio 1 koskee peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen (POL) suoritteiden maksuja. POL-vastuualueen kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2024 kokonaisuudessaan olevan 86,6 %. Vastuualueen suoritteisiin kuuluu sekä omakustannusarvon mukaan että omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltuja suoritteita. Merkittävä osa (vuonna 2024 noin 36 %) vastuualueen tuloista muodostuu omakustannusarvon alapuolelle hinnoiteltavista sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta saatavista suoritemaksutuloista.

Vuonna 2023 POL-vastuualueen kustannusvastaavuus oli 101,7 %. Vastuualueen tulot ovat säilyneet lähes vuoden 2023 tasolla maksuasetukseen alkoholilupatuloista Valviralle tuloutettavan osuuden tiliöintiin liittyvien muutosten vuoksi. Tuloutusten kirjaustavan muutos kasvattaa aluehallintovirastojen maksullisen toiminnan tuloja ja lähes vastaavalla tavalla menoja, mistä syystä vuosien 2023 ja 2024 tulot ja menot

eivät ole vertailukelpoisia. Vuonna 2025 tulojen ennustetaan kasvavan sote rekisteröintien toimintatapojen ja uusien tietojärjestelmien toiminnan vakiintuessa.

POL-vastualueen suoritteet yhteensä	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	8 357 108	8 127 648	9 021 092
Kokonaiskustannukset	8 214 290	9 386 538	10 046 177
Kustannusvastaavuus	101,7 %	86,6 %	89,8 %

Osio 1.1. Oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa (1287/2013) tarkoitetut suoritteet

Osion suoritteisiin tehtäisiin 2–3 % peruskorotus kustannustason kustannusvastaavuuden ylläpitämiseksi.

Osio 1.2. Alkoholilain (1102/2017) ja sen nojalla annettujen säännösten nojalla perittävät maksut

Alkoholihallinnon suoritteet (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	2 646 373	4 038 856	3 810 748
Kokonaiskustannukset	2 752 460	3 170 837	3 331 393
Kustannusvastaavuus	96,1 %	127,4 %	114,4 %

Alkoholihallinnon huhtikuussa 2023 käyttöön otetun ALLU2-järjestelmän ansiosta alkoholihallinnon lupa-asioiden hoitaminen aluehallintovirastossa on tehostunut ja kustannukset ovat vähentyneet. Esitetään, että käyttöön otetaan kunkin suoritteen osalta kaksi eri hintaa sen mukaan, onko asia pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä vai muulla tavalla. Sähköisessä palvelussa vireille pantujen suoritteiden hintoja alennettaisiin 10 % suhteessa nykyisiin alkoholihallinnon suoritteiden hintoihin. Muulla tavoin vireille pantujen asioiden suoritehinnat ehdotetaan säilytettävän ennallaan.

Alkoholihallinnon omakustannusarvon mukaan hinnoiteltavien suoritteiden maksuja korotettiin vuoden 2023 alusta 30 % ja 1.7.2023 voimaan tulleessa nykyisessä maksuasetuksessa edelleen noin 22 % kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Korotusten arvioitiin aiheuttavan riskin siitä, että suoritemaksutulot muodostuisivat ylikatteellisiksi. Ylikatteellisuuteen liittyvä riski on nyt toteutunut, mistä syystä alkoholihallinnon maksuissa voidaan ottaa käyttöön sähköisessä asiointipalvelussa vireille pantujen asioiden edullisempi suoritehintaa ja säilyttää nykyiset maksut muutoin kuin sähköisessä asiointipalvelussa vireille pantujen asioiden suoritemaksuna. Jos alkoholihallinnon suoritemaksut osoittautuvat jatkossakin ylikatteellisiksi, sähköisessä palvelussa vireille pantujen asioiden suoritehintoja voidaan edelleen alentaa.

Maksutaulukkoon kohdaksi 21 lisättäisiin uusi alkoholin toimituslupa ja taulukko-osion kohdan 17 anniskelu- ja vähittäismyyntiluvan muutosta koskevaa suoritetta laajennettaisiin koskemaan myös toimitusluvan muutosta. Toimituslupaa koskeva

hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (HE 173/2024 vp.) on eduskunnan käsiteltävänä ja pyritään saamaan voimaan vuoden 2025 alusta. Alkoholin toimitusluvan käsittelyn arvioidaan vastaavaan työmäärää, joka aluehallintovirastolle aiheutuu anniskeluluvasta, jos luvanhakijalla ei ole anniskelupaikkaa. Sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pannusta toimitusluvasta perittäisiin 950 € maksu ja muutoin kuin sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pannusta toimitusluvasta 10 % korkeampi maksu 1055 €.

Osio 1.3 Elinkeinovalvonnan suoritteet

Elinkeinovalvonnan suoritteiden maksuja korotettaisiin 20 % näiden omakustannusarvoon hinnoiteltavien suoritteiden kustannusvastaavuuden ollessa nyt 78,2 %.

Elinkeinovalvonnan maksuja on korotettu 20 % vuoden 2023 alusta ja 10 % 1.7.2023 alkaen, mutta elinkeinovalvonnan suoritteet ovat edelleen jääneet alikatteellisiksi. Elinkeinovalvonnan suoritteista noin 60 % muodostuu kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneiston välitysliikkeistä annetussa laissa tarkoitetuista aluehallintovirastojen päätöksistä perityistä maksuista. Kiinteistönvälitysliikkeistä ja vuokrahuoneistojen välitysliikkeistä annetussa laissa tarkoitettujen asiämäärien ovat vallitsevasta asuntomarkkinatilanteesta johtuen olleet laskussa. Elinkeinovalvonnan asiämäärät ja tulot korreloivat asuntomarkkinatilanteen kanssa.

Elinkeinovalvonnan suoritteista poistettaisiin eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä annetun lain (853/2016) mukaiset suoritteet. Laki on kumottu lailla eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä (186/2023), joka on tullut voimaan 1.7.2023. Uuden lain myötä luotonantajien ja -välittäjien valvontatehtävä on siirtynyt aluehallintovirastoilta (Etelä-Suomen aluehallintovirastolta) Finanssivalvonnalle.

Elinkeinovalvonnan suoritteisiin lisättäisiin uutena maksuna panttilainauslaitoksista annetun lain (353/1992) mukainen lupa panttilainauslaitoksen pitämiseen ja luvan muutos. Nämä hinnoiteltaisiin vastaavalla tavalla kuin löytötavaralaissa (778/1988) tarkoitettujen aluehallintoviraston lupasuoritteet. Panttilainauslaitoksista koskevista päätöksistä laskutetaan nykyisin maksutaulukon osion 5 (muut suoritteet) mukaisesti suoritteiden tuottamiseen käytetyn työajan mukaisesti tuntiperusteisesti 87 €/h (”muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu aluehallintoviraston maksullinen suorite”). Panttilainauslaitoksen pitämistä koskevan luvan ja luvan muutospäätöksen työmäärät vastaavat käytännössä löytötavaratoimiston lupapäätöksen ja luvan muutospäätöksen edellyttämiä työmääriä. Panttilainauslaitoksista koskevien päätösten hinnoiksi otettaisiinkin vastaavat löytötavaratoimistoa koskevien päätöksen hinnat.

Elinkeinovalvonnan suoritteet (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	261 332	353 101	423 721
Kokonaiskustannukset	477 051	451 525	460 545

Kustannusvastaavuus	54,8 %	78,2 %	92 %
---------------------	--------	--------	------

Osio 1.4 Muut suoritteet

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualueen muina suoritteina maksullistetaan eläinkoesuoritteet (tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta annetun lain 497/2013 mukaiset päätökset) ja ympäristöterveydenhuollon suoritteet.

Eläinkoesuoritteiden maksuja korotettiin vuoden 2023 alusta 30 % ja 1.7.2023 alkaen noin 25 %. Suurehkot korotukset ovat parantaneet näiden suoritteiden kustannusvastaavuutta, ja suoritteet ovat nyt ylikatteellisia. Eläinkoesuoritteiden maksuja ei esitetä korotettavaksi.

Muut ympäristöterveydenhuollon suoritteet kuin eläinkoeluvat ovat alikatteellisia 79,5 %. Aluehallintouudistuksessa vuoden 2026 alusta lukien eläinten terveyttä ja hyvinvointia, elintarvikkeita sekä poronhoidon valvontaa koskevat tehtävät siirretään Ruokavirastoon, eikä ympäristöterveydenhuollon suoritteisiin tehtäisi aluehallintovirastojen viimeiseksi toimintavuodeksi muita korotuksia kuin 2–3 % peruskorotus virastojen kustannustason noususta johtuen. Näitä ympäristöterveydenhuollon suoritteita ovat:

- eläinten kuljetuksesta annetun lain mukaiset päätökset;
- eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitettut suoritteet;
- eläinten suojelusta lopetuksen yhteydessä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1099/2009 mukainen kelpoisuustodistus tai väliaikainen kelpoisuustodistus
- muut eläintenpitoon liittyvät suoritteet (eläintautilain 13 §:n mukainen päätös pitopaikan terveyslukasta; valvonta-asetuksen (2017/625) 79 art 2 kohdan c alakohdan tarkoittama valvonta);
- tartuntatautilaissa (1227/2016) tarkoitettut suoritteet;
- elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettut suoritteet; ja
- poronhoitolain (848/1990) mukainen päätös

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) mukaisiin suoritteisiin lisättäisiin uusina suoritteina

- Eläinkilpailujen järjestämistä koskevan ilmoituksen käsittelymaksu
- Tuotantoeläimenä, sirkuseläimenä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä pidettävän ja ennen eläinten hyvinvoinnista annetun lain voimaantuloa haltuun saadun eläimen halussapitoa koskevan ilmoituksen käsittelymaksu (120 §)
- ilmoitus ennen eläinten hyvinvoinnista annetun lain voimaantuloa elätettäväksi otetun luonnonvaraisen eläimen hallussapidosta (124 §)

Sanotut suoritteet maksullistettaisiin kiinteinä maksuina 87 €, joka vastaisi yhden tunnin asiantuntijatyön kustannuksia. Suoritteista voidaan nykyisinkin periä osion 5 (muut suoritteet) työmäärän mukainen tuntihinta 85 €/h (”muu kuin edellä olevissa kohdissa mainittu hakemuksesta tehtävä päätös tai muu aluehallintoviraston maksullinen suorite”).

Eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa tarkoitettujen ilmoitusten muutosluvista perittäisiin jatkossa yhdenmukainen maksu 61 €, kun nykyisen maksutaulukon muutosilmoituksen käsittelystä peritään eri maksu sen mukaan, onko kyseessä seura-

ja harrastuseläinten pitämistä koskevan ilmoituksen muutosilmoitus, avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitotoimintaa koskevan ilmoituksen muutosilmoitus vai muutosilmoitus. Ilmoituksenvaraisen toiminnan lopettamisilmoitus olisi jatkossakin maksuton.

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain 114 §:n 3 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvista ylimääräisistä valvontatoimista säädetään valvonta-asetuksen 79 artiklan 2 kohdan c alakohdassa. Maksutaulukkoon lisättäisiin uusi työmäärän mukainen valvontasuorite, maksu valvonta-asetuksen (2017/625) 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan tarkoittamasta valvonnasta, joka koskee eläinten hyvinvointia, 87 €/h.

Eläinten hyvinvointiin liittyvän valvonnan maksuihin ei lisättäisi valvojan matkustuskustannuksia valtion matkustusohjesäännön mukaisina. Nämä kustannukset sinänsä kuuluvat valvonnasta valtiolle aiheutuviin kokonaiskustannuksiin, jotka valtion maksuperustelain 6 §:n 1 momentin mukaisesti tulisi laskea osaksi suoritteen tuottamisen omakustannusarvoa. Aluehallintovirastot ovat kiinnittäneet huomiota siihen, että aluehallintovirastot tuottavat muitakin suoritteita, joista aiheutuu aluehallintovirastoille matkustuskustannuksia, mutta muiden suoritteiden yhteydessä matkustuskustannuksia ei laskuteta suoritteen hakijalta. Aluehallintouudistuksen maksuasetuksen pian käynnistyvän valmistelun yhteydessä maksullistamiskäytännöt uudelleenarvioidaan ja maksullistamisen periaatteiden yhdenmukaisuuteen kiinnitetään huomiota.

Muiden eläintenpitoon liittyvien suoritteiden osiossa tarkennettaisiin valvonta-asetuksen (2017(625) 79 artiklan 2 kohdan c alakohdan tarkoittamaa valvontaa lisäämällä suoritteen nimikkeeseen viittaus eläinten tunnistamiseen ja rekisteröintiin. Tämän valvonnan hinta olisi 87 €/h.

Osiossa muut suoritteet, muiden lakien mukaiset suoritteet maksullistettaisiin eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 23 §:n mukainen ilmoitus yksityisen eläinlääkäripalvelun toiminnan aloittamisesta ja/tai toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Eläinlääkintähuoltolain mukaan yksityisen eläinlääkäripalvelun tuottajan tulee ennen toiminnan aloittamista, olennaista muuttamista tai lopettamista tehdä toiminnastaan kirjallinen ilmoitus sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella palveluntuottajalla on kiinteä toimipaikka ja jollei kiinteää toimipaikkaa ole, sille aluehallintovirastolle, jonka toimialueella eläinlääkäripalveluja pääasiallisesti aiotaan tarjota. Lopettamisilmoitus on maksuton.

Lisäksi osiossa muiden lakien mukaiset suoritteet korotettaisiin yhteisaluelaisissa (758/1989) tarkoitettua osakaskunnan sääntöjen vahvistamista perittävää maksua 150 euroon. Yhteisaluelain 18 §:n 3 momentin mukaan osakaskunnan säännöt ja sääntöjen muutos on alistettava aluehallintoviraston vahvistettaviksi, ja ne tulevat voimaan, kun vahvistamispäätös on saanut lainvoiman. Aluehallintoviraston on vahvistettava säännöt, jos ne ovat lain mukaiset eikä niistä aiheudu vahinkoa osakkaalle.

Eläincoeluvat (OKA-arvon mukaan hinnoiteltavia)	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	226 826	261 430	261 430
Kokonaiskustannukset	255 280	218 325	222 691
Kustannusvastaavuus	88,9 %	119,7 %	117,4 %

Muut ympäristöterveydenhuollon suoritteet kuin eläincoeluvat	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	320 159	345 720	352 634
Kokonaiskustannukset	394 253	434 927	443 625
Kustannusvastaavuus	81,2 %	79,5 %	79,5 %

Taulukon osio 1.5 Asetuksen 2 §:ssä tarkoitettujen alennettujen omakustannusarvon mukaiset suoritteet

Osio 1.5.1. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa (741/2023) tarkoitettujen suoritteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja lääkelain mukaiset suoritteet suoritteiden tuotot, kustannukset ja kustannusvastaavuudet esitetään alla olevassa taulukossa yhdessä. Kuluvan vuoden ja vuoden 2025 ennusteet eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2023 tietojen kanssa, koska valvonta ja maksut uudistuivat täysin 1.1.2024 alkaen. Sote-tehtäviä ei ole mielekästä tarkastella sen mukaan, mitä lakia suoritteita tuotettaessa on sovellettu, koska Soterin käyttöönoton ja uuden sote-valvontalain voimaantulon haasteet ovat edellyttäneet poikkeuksellisia tehtäväjärjestelyjä, eikä työajanseuranta ole aina pysynyt näiden järjestelyjen tasalla. Samasta syystä myös tuotto- ja kustannusennusteisiin liittyy poikkeuksellista epävarmuutta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suoritteet (sote-valvontalaki, lääkelaki ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki)	Toteutuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	4 781 485	2 950 000	3 978 000
Kokonaiskustannukset	3 316 662	3 902 776	4 355 600
Kustannusvastaavuus	144,2 %	75,6 %	91,3 %

Sosiaali ja terveydenhuollon valvonnasta annettu laki (741/2023) tuli voimaan 1.1.2024. Samalla sosiaali- ja terveydenhuollon suoritteet uudistuivat. Lain voimaantulon myötä sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnassa siirryttiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluntuottajien lupamenettelystä rekisteröintimenettelyyn ja rekisteröintivelvollisuus säädettiin koskemaan yksityisten palveluntuottajien lisäksi julkisia palveluntuottajia. Julkisten palveluntuottajien osalta rekisteröintivelvollisuus tulee voimaan 1.1.2026. Rekisteröintipäätöksistä kerättävien maksutulojen arvioitiin

alustavasti säilyvän ennallaan suhteessa aiemman lainsäädännön nojalla tuotettavista suoritteista kerättävien maksujen tuloihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaissa tarkoitetut suoritteet hinnoitellaan omakustannusarvon alapuolelle. Kuluvan vuoden kolmen ensimmäisen kvartaalin työajan- ja kustannusseurannan perusteella suoritteiden hinnat ovat jääneet jonkin verran 91,3 % kustannusvastaavuustavoitteestaan, (jolla katetaan suoritteiden tuottamiskustannukset vähennettynä Soteri-rekisterin perustamiskustannuksilla, joka rahoitetaan Valviran määrärahasta).

Aluehallintovirastojen rekisteröinti ruuhkautui heti alkuvuodesta 2024 johtuen muun muassa rekisteröinnissä käytettävän Soteri-tietojärjestelmän keskeneräisyydestä sekä Soterin ja aluehallintovirastojen Sampo-asiankäsitelyjärjestelmän yhteentoimivuusongelmista. Valtaosa sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteröintiasioista käsitellään Etelä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella, minkä takia asiat ruuhkautuivat erityisesti Etelä-Suomen aluehallintoviraston. Tilanne kokonaisuudessaan johti siihen, että alkuvuoden rekisteröintipäätökset ja niitä vastaava laskutus viivästyivät ja tulokertymä jäi arvioitua pienemmäksi.

Vastauksena edellä tarkoitettuihin haasteisiin hallitus antoi 7.11.2024 esityksen eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain ja sosiaalihuoltolain 22 a §:n muuttamisesta (HE 187/2024 vp.). Esityksen mukainen muutos mahdollistaisi sen, että yksin toimivien palveluntuottajien olisi laissa säädetyn edellytyksin väliaikaisesti mahdollista aloittaa toimintansa tai toteuttaa jo rekisteröidyn toiminnan olennainen muutos ennen lain mukaista rekisteröintipäätöstä. Lisäksi rekisteröintiä koskevien säännösten voimaantuloa julkisten palveluntuottajien osalta lykättäisiin kahdella vuodella. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Vuoden 2024 aikana sosiaali- ja terveydenhuollon rekisteröintiasioiden käsittely on kuitenkin nopeutunut alkuvuoden tilanteeseen nähden Soteri-järjestelmän jatkokehittämisen ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston saamien lisäresurssien ansiosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetussa laissa tarkoitetuista suoritteista saatavat tulot ovat päätöksenteon sujuvoitumisen myötä kasvussa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaissa tarkoitettuihin aluehallintovirastojen uudet suoritehinnat on laskettu 2 %:lla tarkistetun sote-asiantuntijatyön tuntihinnan mukaisesti, mutta samalla joitakin suoritehintojen alennetaan ja joitakin korotetaan työmääräarvioiden ja -seurannan perusteella kustannusvastaavuuden parantamiseksi. Lisäksi esitetään maksutaulukon ennakkotarkastuksia koskevan osion yksinkertaistamista siten, että sosiaalipalvelun ja terveydenhuollon palvelujen tuottajien ennakkotarkastusmaksusta ei säädetäisi enää erikseen. Ennakkotarkastusmaksu olisi sama riippumatta siitä, tehtäisiinkö ennakkotarkastus lakiin perustuvasta veloitteesta johtuen (20.1 § koskien sairaalaa ja vaativaa sosiaalihuoltoa tuottavaa palveluyksikköä) vai riskiperusteisesti (21.1 §:n nojalla).

Aluehallintovirastot tekevät ennakkotarkastuksia myös Valviran pyynnöstä (20.3 §). Ennakkotarkastus voidaan tehdä teknisen käyttöyhteyden avulla tai muutoin sähköisesti (20.4 §). Ennakkotarkastus hinnoiteltaisiin edelleen kolmiportaisesti (paikan päällä/sähköisesti etänä/asiakirjapohjaisesti), ja ennakkotarkastukseen

osallistuvan ulkopuolisen asiantuntijan (20.4 §) käyttämisestä laskutettaisiin kuten nykyisin.

Suoritehinnat, joita muutetaan 2–3 % peruskorotuksesta poikkeavalla tavalla alentamalla tai korottamalla hintaa

Maksut palveluntuottajan rekisteröintiasiassa (21 §)

- luonnollisen henkilön rekisteröinti palveluntuottajaksi 510 € (muutoin kuin sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pantuna)
- oikeushenkilön rekisteröinti palveluntuottajaksi sisältäen kolmen henkilön arvioinnin lain 6 § ja 7 §:n mukaisesti 1050 €/750 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Oikeushenkilön rekisteröinti palveluntuottajaksi sisältäen vähintään 4 henkilön arvioinnin lain 6 § ja 7 §:n mukaisesti 1540 €/ 1100 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä

Maksut yksittäisen palveluntuottajan palveluyksikön rekisteröinnistä (21 §)

- Palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja joko sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palveluja 950 €/ 680 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluja. Tämän suoritteiden osalta lisättäisiin kaksi uutta maksuluokkaa nykyisen hinnan (1430 €/1020 €) lisäksi seuraavasti:
  - 1170 €, kun palveluntuottajalla on vain yksi itsenäisesti asiakkaita tai potilaita vastaanottava taikka muutoin sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluja antava henkilö
  - 840 €, kun palveluntuottajalla on vain yksi itsenäisesti asiakkaita tai potilaita vastaanottava taikka muutoin sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluja antava henkilö ja hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä
- Palvelupisteen lisääminen palveluyksikön perustamisvaiheessa jokaiselta seuraavalta palvelupisteeltä 240 €/170 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä

Maksut yhteisen palveluyksikön rekisteröinnistä (21 ja 22 §)

- Yhteisen palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja joko sosiaalihuollon tai terveydenhuollon palveluja ja enintään 5 palveluntuottajaa 1660 € (muulla tavoin kuin sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pantuna)
- 1660 € (muulla tavoin sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pantuna)
- Yhteisen palveluyksikön rekisteröinti sisältäen yhden palvelupisteen ja sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon palveluja ja enintään 5 palveluntuottajaa 2190 € (muulla tavoin sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pantuna)

Maksut ennakkotarkastuksesta (20 ja 21 §)

- Sosiaali- tai terveystaloukspalveluja (joko – tai) tuottavan palveluyksikön ennakkotarkastukset
  - paikan päällä 1320 €/palvelupiste
  - sähköisesti (etäyhteydellä) 880 €/palvelupiste

- asiakirjapohjaisesti 470 €/palvelupiste
- Sosiaali- ja terveystalvuluja tuottavan (sekä – että) palveluyksikön ennakkotarkastus
  - paikan päällä 1500 €/palvelupiste
  - sähköisesti (etänä) 1100 €/palvelupiste
  - asiakirjapohjaisesti 620 €/palvelupiste

Palveluyksikön rekisteröintipäätöksen muutospäätökset

Päätökset yksittäisen palveluntuottajan palveluyksikön rekisteröintipäätöksen olennaisesta muutoksesta (16 §, 21 § ja 22 §)

- Palveluyksikön rekisteröinnin muutokset
  - Palveluyksikön muuttaminen yhteiseksi palveluyksiköksi sisältäen yhden palvelupisteen ja enintään 5 palveluntuottajaa, jos palveluyksikköön ei palveluntuottajien lisäämisen ohella tehdä muita muutoksia 570 € (muulla tavoin kuin sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pantu hakemus)
  - Aiemmin rekisteröidyn palvelupisteen muuttaminen yhteisen palveluyksikön palvelupisteeksi palveluyksikön perustamisvaiheessa jokaiselta seuraavalta palvelupisteeltä 190 €/palvelupiste
- Päätökset yhteisen palveluyksikön rekisteröintipäätöksen olennaisesta muutoksesta (16, 21 ja 22 §)

Taulukosta poistettaisiin suorite ”palvelualan lisääminen palveluyksikköön”, jota jatkossa käsiteltäisiin suoritteena ”päätökset palveluyksikön ja yhteisen palveluyksikön rekisteröintipäätöksen olennaisesta muutoksesta” ja hinnoiteltaisiin 550 €/390 € sähköisessä asiointijärjestelmässä vireille pantuna.
- Päätökset palveluyksikön ja yhteisen palveluyksikön rekisteröintipäätöksen muusta olennaisesta muutoksesta (16, 19, 21 ja 22 §)
  - Vastuuhenkilön muutos –suoritemaksua alennettaisiin 480 euroon alkavalta kahdelta vastuuhenkilöltä ja 340 euroon alkavalta kahdelta vastuuhenkilöltä, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä.
  - Taulukko-osuudesta poistettaisiin nykyiset suoritteet ”rekisteröintipäätös koskien palveluyksikön tai yhteisen palveluyksikön tai sen osan toiminnan jatkumista ennallaan keskeytyksen jälkeen, kun palveluntuottaja on itse ilmoittanut keskeytyksestä. Jos toiminnan jatkuessa tapahtuu olennainen muutos keskeytystä edeltävään toimintaan nähden, olennaisen muutoksen rekisteröimisestä peritään erikseen taulukon mukainen maksu” sekä ”rekisteröintipäätös koskien palveluyksikön tai yhteisen palveluyksikön siirtämistä palveluntuottajalle toiselta palveluntuottajalta, lisäksi peritään maksu mahdollisiin olennaisiin muutoksiin liittyen”. Poistettavia suoritteita käsiteltäisiin jatkossa tämän taulukko-osuuden viimeisenä suoritteena ”muu olennainen

muutos kuten palvelualan sisällön, asiakasmäärän, henkilöstömäärän, tilojen tai asiakas- ja/tai potilasrekisterin muutos” laskuttaen 390 €/280 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä

- Taulukko-osuuden toiseksi viimeiseksi suoritteeksi lisättäisiin uusi suorite ”palvelualan lisääminen palveluysikköön tai yhteiseen palveluysikköön ja sen palvelupisteisiin sisältäen vastuuhenkilön, 550 € alkavaa kahta palvelualaa kohden ja 390 € alkavaa kahta palvelualaa kohden, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä.
- Muu olennainen muutos kuten palvelualan sisällön, asiakasmäärän, henkilöstömäärän, tilojen tai asiakas- ja/tai potilasrekisterin muutos nousisi 390 euroon/ 280 euroon, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä.

- Päätökset palveluysikön ja yhteisen palveluysikön rekisteröintipäätöksen muusta muutoksesta

Suoritteen määritelmän sanamuotoa tarkennettaisiin muotoon ”muu rekisteröintipäätöksen muutospäätös kuten palvelupisteiden poistaminen ja palveluysikön tai sen osan toiminnan keskeyttäminen palveluntuottajan pyynnöstä” ja maksuja korotettaisiin 180 €/130 €, jos hakemus on pantu vireille sähköisessä asiointijärjestelmässä. Taulukkoon lisättäisiin maininta siitä, että palvelupisteen tai usean palvelupisteen poistaminen on maksutonta, jos palveluysikön palveluysiköt poistetaan yhdellä kertaa ja palveluysikön toiminta samalla loppuu.

Osio 1.5.2 Lääkelaisissa (395/1987) tarkoitetut suoritteet

Seuraavia maksuja korotettaisiin tarkentuneen työmääräseurannan perusteella.

- Yksityisen sosiaalihuollon ympärivuorokautisen palveluasumisen tuottajan lupa rajatun lääkevaraston ylläpitämiseksi (68 §:n 3 mom.) 1200 €
- Rajatun lääkevaraston olennaista muutosta koskevan ilmoituksen käsittelymaksu, jos muutos ei edellytä luvan muutospäätöstä (68 § 5 mom.) 250 €
- Rajatun lääkevaraston lopettamisilmoituksen käsittelymaksu (68 §:n 5 mom.) 150 €
- Käsittelymaksu ilmoituksesta, jonka hyvinvointialue tekee sosiaalihuollon ympärivuorokautisen palveluasumisen toimintayksikössään olevasta rajatusta lääkevarastosta (68 § 4 mom.) 1200 €

Osio 1.5.3 Yhteisölainsäädännössä tarkoitetut suoritteet

Taulukon osiossa säädetään yhteisöoikeudellisia suoritteita ja talletusasioita koskevista suoritemaksuista. Näiden omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltujen suoritteiden kustannusvastaavuus on hyvin alhainen. Tässä taulukoidut suoritteet voisivat olla myös maksuttomia maksuperustelain 6 §:n 3 momentissa tarkoitetuista sosiaalisista syistä ja suoritteita koskevan lainsäädännön yhteiskunnallisen tarkoituksen toteutumiseen liittyvistä syistä. Ryhmään kuuluvia suoritemaksuja ei ole

korotettu vuoden 2019 maksuasetuksen (1244/2018) jälkeen ja niiden kustannusvastaavuus on alhainen vaihteluvälillä 7–23 % vuosina 2021–2022.

Yhteisöoikeudellisiin suoritteisiin tehtäisiin 2–3 % peruskorotus ja tuntiperusteisesti hinnoitellun talletuksen tai vakuuden kahta useammasta ulosmaksusta perittävä maksu olisi 72 euroa (nykyisin 70 €).

Suoritteista poistettaisiin yhteishallinnosta vuokrataloissa annetussa laissa (649/1990) tarkoitettu päätös. Sanottu laki on kumottu 1.1.2024 voimaan tulleella lailla yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa (1169/2022), ja aluehallintovirastolle aiemmin kuuluneet tehtävät on siirretty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskukselle (ARA).

Yhteisöoikeudelliset	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	26 259	45 625	50 189
Kokonaiskustannukset	553 797	743 230	758 095
Kustannusvastaavuus	4,7 %	6,1 %	6,6 %
Talletukset (okaa- arvoa alemmaksi hinnoiteltuja)			
Tuotot	83 643	109 963	120 959
Kokonaiskustannukset	446 287	464 929	474 227
Kustannusvastaavuus	18,7 %	23,7 %	25,5 %

Taulukon osio 2 Opetus- ja kulttuuritoimi –vastualueen suoritteet

Opetus- ja kulttuuritoimen vastualueen kustannusvastaavuuden arvioidaan vuonna 2024 olevan noin 61 %. Noin 90 % opetus- ja kulttuuritoimen vastualueen tuloista saadaan varhaiskasvatustalain (540/2018) nojalla perittävästä yksityisen päiväkotitoiminnan harjoittamisen lupasuoritteesta (nykyisin 1235 €). Näiden lupasuoritusten määrä on kuitenkin vähentynyt vuoden 2023 jälkeen.

Vastualueen suoritteiden hintoihin esitetään tehtäväksi 2–3 % peruskorotus kustannustason nousuun varautumiseksi.

Yksityisen päiväkotitoiminnan suoritteet uudistettiin vuoden 2023 alusta, jolloin yksityisessä päiväkotitoiminnassa siirryttiin ilmoituksenvaraisuudesta luvanvaraisuuteen. Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan yksityisessä varhaiskasvatuksessa palataan ilmoitusmenettelyyn. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee parhaillaan hallituksen esitystä varhaiskasvatustalain muuttamiseksi. Esitys on tarkoitus antaa keväällä 2025. Varhaiskasvatustalain tarkoitettujen suoritteiden maksujen muu uudistaminen kuin peruskorotuksen tekeminen ei ole mielekäästä tästä ja tulevasta aluehallintouudistuksesta johtuen.

Hautausoimilain mukaisista suoritteista saatavilla tulot ja niitä vastaavat menot ovat vuositasolla alle 20 000 €, ja niillä on hyvin vähäistä merkitystä vastualueen ja aluehallintovirastojen kannalta. Suoritteiden kustannusvastaavuutta on kuitenkin seurattu ja sen parantamiseksi hautausoimilain tarkoitettuja aluehallintovirastojen suoritteista perittäviä maksuja on korotettu vuoden 2023 alusta 30 %. Vuoden 2024

alusta suoritteiden maksuja korotettiin noin 6 % ja lisäksi keskimääräistä työllistävempiä lupahankkeita varten otettiin käyttöön lisämaksuja.

Opetus- ja kulttuuritoimen vastuualueen suoritteet (OKA-hinta)	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	260 420	177 663	181 216
Kokonaiskustannukset	292 065	290 361	296 168
Kustannusvastaavuus	89,2 %	61,2 %	61,2 %

Osio 3 Ympäristölupavastuualueen suoritteet

Ympäristölupavastuualueen suoritteet ovat asetuksen 2 §:n 1 momentin kohdissa 5 ja 6 tarkoitettuja alennetun omakustannusarvon mukaisia maksullisia julkisoikeudellisia suoritteita. Ympäristölupavastuualueen tulojen arvioidaan kuluvana vuonna olevan noin 5,6 miljoonaa euroa ja kustannusten noin 11,5 miljoonaa euroa. Vastuualueen kustannusvastaavuus on noin 49,1 %.

Hallituksen kehysneuvotteluiden 2023–2026 yhteydessä linjattiin, että aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen suoritteiden maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus nostettaisiin 60–70 prosenttiin. Tavoitteena oli kustannusvastaavuuden nostaminen asteittain siten, että vuonna 2023 olisi saavutettu 60 % kustannusvastaavuus, vuonna 2024 65 % kustannusvastaavuus ja vuonna 2025 päästäisiin 70 % kustannusvastaavuustavoitteeseen. Ympäristölupavastuualueen kustannusvastaavuus jää noin 15 prosenttiyksikköä alle kehysneuvotteluissa sovitun tavoitteensa.

Edellä mainitusta huolimatta esitetään, että vastuualueen kaikkiin hintoihin tehtäisiin vain peruskorotus 2–3 % kustannustason nousuun varautumiseksi.

Osiossa 3.2. Muut ympäristönsuojelulain mukaiset asiat koneellista kullankaivuuta koskevan ilmoituksen käsittelymaksun perusteena olevaa työmääräarvioita muutettaisiin kuudeksi henkilötyöpäiväksi, ja koneellisen kullankaivuun nykyistä 2500 € maksua korotettaisiin uuden keskimääräisen työmääräarvion mukaisesti 3060 euroon.

Lisäksi vesitalouslupien taulukon alla olevan luvasta perittävän maksun korotusmekanismin käyttöä korjattaisiin siten, että yhdistetystä ympäristö- ja vesitalousluvasta perittäisiin kalleimman maksun mukainen hinta, johon lisättäisiin muiden lupien osalta kustakin 70 % taulukon mukaisesta.

Ympäristönsuojelulain mukaisten maksujen taulukon rakenne uudistettiin, ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten maksujen korotusmekanismeja (taulukko-osuuksien alla) uudistettiin maksuja nostavaan suutaan ja yksittäisiä maksuja nostettiin vuoden 2023 alusta. Suoritteiden kustannusvastaavuuden ei uudistuksen huolimatta nähty paranevan toivotulla tavalla, joten ympäristölupavastuualueen kaikkia maksuja nostettiin vuoden 2024 alusta 10 % ja edelleen 1.7.2024 lukien 20 %.

Lisäksi jälkimmäisen korotuksen yhteydessä suoritemaksujen harkinnanvaraiset alentamismekanismit poistettiin ja suoritemaksujen korotusmekanismin käytön sanamuotoa korjattiin aluehallintovirastoja velvoittavaan muotoon.

Korotusten vaikutusten havaitseminen ja todentaminen on ympäristölupavastuualueen suoritteiden osalta haastavaa, koska vastuualueen käsittelyajat ovat suoritteesta ja aluehallintovirastosta riippuen keskimäärin 8–13 kk. Käsittelyajoista johtuen vuoden 2024 alusta tehdyt korotukset alkavat näkyä lupatuloissa vasta loppuvuodesta 2024 ja 1.7.2024 tehtyjen korotusten vaikutukset pääosin vuonna 2025.

Vastuualueen laskutukseen liittyy korotusmekanismeja, joiden tehokkaaksi ja kustannusvastaavuutta parantavaksi käyttämiseksi valtiovarainministeriö on käynyt keskusteluja ympäristöministeriön ja aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueen kanssa vuoden 2024 aikana. Vastuualueita on ohjattu hankkeistamaan lupa-asiansa Kieku-työajanseurannassa ja käyttämään työajanseurantaa aktiivisesti päätöksistä laskuttaessaan. Maksulliseen toimintaan, maksullisista suoritteista laskuttamiseen ja esihenkilöiden vastuuseen laskujen hyväksymisessä on kiinnitetty erityistä huomiota. Maksutaulukon tehokas soveltaminen, tietoisuuden lisääminen valtion maksullisesta toiminnasta ja taloudenpidosta sekä esihenkilöiden rooli laskutuksessa ovat ympäristölupavastuualueen kustannusvastaavuuden paranemisen avaintekijöitä ja aluehallintouudistuksessa perustettavan Lupa- ja valvontaviraston oikeudenmukaisen suoritteiden maksullistamisen edellytyksiä.

Kemianteollisuuden direktiivilaitosten hinnoittelua muutettaisiin ympäristönsuojelulain mukaisen taulukko-osuuden kohdassa 4 siten, että laitosten osalta käytettäisiin kolmea eri hintaluokkaa ja maksuja korotettaisiin peruskorotusta enemmän seuraavasti:

Kemianteollisuuden suuret direktiivilaitokset (175 htp) 92 500 €

- öljynjalostamo (c)
- lannoitetehdas (f)

Kemianteollisuuden keskisuuret direktiivilaitokset (120 htp) 63 400 €

- happotehdas (a)
- räjähdetehdas (e)

Kemianteollisuuden pienet direktiivilaitokset (55 htp) 29 100 €

- polymeerieristetehdas (b)
- lääkeaineita valmistava laitos (g)

3.3 Vesilain (587/2011) mukaiset vesitalousasiat

Ympäristönsuojelulain 47 §:ssä säädetään vesilain mukaisen hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä. Pykälän 1 momentin mukaan vesien pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskeva ympäristölupahakemus sekä samaa toimintaa koskeva vesilain mukainen lupahakemus ja ympäristönsuojelulain 34 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun käyttöoikeuden saamiseksi on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä

tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään vesilain 4 luvun mukaista lupaa veden ottamiseen eikä veden ottamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Vesilain mukaisten vesitalousasioiden taulukko-osuuden alla olevaa kohtaa 2 muutettaisiin siten, että ympäristönsuojelulain 47 §:n nojalla yhteiskäsittelyssä käsiteltävän asian käsittelystä perittäisiin yhdistettynä käsittelymaksuna hinta, joka saataisiin lisäämällä kokonaisuuteen kuuluvien lupien korkeimpaan yksittäiseen lupahintaan muiden lupien hintana 70 % kunkin ympäristöluvan ja kunkin vesitalousluvan taulukon mukaisesta maksusta. Lähtökohdaksi otettaisiin siten jatkossa se ympäristönsuojelulain tai vesilain mukainen lupa, jonka hinta olisi korkein.

Ympäristölupavastuualueen suoritteet (kaikki alennetun OKA-arvon mukaisia)	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	4 843 384	5 649 904	6 915 482
Kokonaiskustannukset	12 085 051	11 503 412	11 733 480
Kustannusvastaavuus	40,1 %	49,1 %	58,9 %

Taulukon osio 4 Työsuojelun vastuualueen suoritteet

Työsuojelun vastuualueen suoritteiden hintoja korotettiin 40 % vuoden 2023 alusta ja 20 % vuoden 2024 alusta. Vastuualueen suoritteiden osalta onkin päästy täyteen kustannusvastaavuuteen. Työsuojelun suoritteiden hintoja ei ole tarpeen korottaa noin edes kustannustason nousuun varautumiseksi.

Työsuojelun vastuualueen suoritteet, momentti 33.02.07	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	289 441	384 925	384 925
Kokonaiskustannukset	447 400	367 610	374 962
Kustannusvastaavuus	64,7 %	104,7 %	102,7 %

6 Voimaantulo

Asetus tulisi voimaan 1.1.2025 ja olisi voimassa 31.12.2026 saakka tai kunnes valtion aluehallintouudistukseen kuuluva laki valtion Lupa- ja valvontavirastosta tulisi voimaan ja kumoaisi lain valtion aluehallintovirastoista ja sen nojalla annetut asetukset mukaan lukien nyt ehdotetun asetuksen.

7 Kustannusvastaavuus

Aluehallintovirastojen vuoden 2025 tuloarvio toimintamomentille 28.40.01 on noin 16,1 miljoonaa euroa kustannusten ollessa noin 22 miljoonaa euroa ja kustannusvastaavuuden 73 %.

Aluehallintovirastojen liiketaloudellinen toiminta on vähäistä (< 1 miljoona euroa).

Erityislakien perusteella määrättäviä maksuja ja hinnoiteltavia suoritteita ei ole.

Aluehallintovirastojen toimintamenot 28.40.01

Aluehallintovirastojen julkisoikeudelliset suoritteet yhteensä	Toteuma 2023	Arvio 2024	Arvio 2025
Tuotot	13 462 182	13 955 214	16 117 790
Kokonaiskustannukset	20 591 406	21 180 311	22 075 826
Kustannusvastaavuus	65,4 %	65,9 %	73 %
Omakustannusarvon mukaan hinnoiteltavat			
Tuotot	8 508 896	5 199 721	5 053 160
Kokonaiskustannukset	8 468 741	4 565 965	4 754 424
Kustannusvastaavuus	113,4 %	113,9 %	106,3 %
Omakustannusarvoa alemmaksi hinnoiteltavat suoritteet			
Tuotot	4 953 286	8 755 493	11 064 630
Kokonaiskustannukset	13 085 134	16 614 347	17 321 402
Kustannusvastaavuus	37,9 %	52,7 %	63,9 %

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen aluehallintovirastojen maksuista vuosina 2025 ja 2026

Liite: Taulukko aluehallintovirastojen maksullisen toiminnan kustannusvastaavuudesta